Proroctvá o svetových ríšach – 3. diel

Category: proroctvá
written by Drahoslav Vajda | 1. júla 2026

Seriál o svetových ríšach v starozákonných a novozákonných proroctvách

Kniha Daniel 8. kapitola

V treťom roku kraľovania kráľa Balsazára ukázalo sa mi videnie, mne Danielovi,

po videní, ktoré sa mi ukázalo na počiatku.

Daniel 8:1

Úvod

Danielovo videnie tejto 8. kapitoly nás privádza do doby nástupu vlády Perzskej ríše, jej pádu a nástupu Gréckej ríše vlády Alexandra Veľkého a jej štyroch nástupníckych ríš (diadochií). Z hľadiska času pokrýva dobu od roku 550-549 pred Kr., v ktorom si Kýros Veľký podmanil Medske kráľovstvo a stal kráľom Perzskej ríše (územia Perzského a Médskeho kráľovstva), až do roku 164 pred Kr., v ktorom zomrel Antiochus IV. Epifanes, kráľ Seleukovej ríše, ktorá bola jednou z nástupníckych ríš Grécke ríše Alexandra Veľkého. V eschatologickom pohľade nás prenáša do posledných časov, do doby posledného Danielovho sedemročného týždeň-roka.

Danielovo videnie malého rohu

Videnie, zapísané v tejto 8. kapitole, nasledovalo tri roky po videní, ktoré Daniel dostal v prvom roku kráľa Balsazára (verš 1; Daniel 7. kapitola; 2. diel tohto seriálu). Udalosti v tomto videní boli Danielovi obrazne predstavené cez barana, kozla a ich rohy (verše 3-8). Baran je Perzská ríša a kozol Grécka ríša. Baran mal na hlave dva vysoké rohy, z ktorých *jeden bol vyšší ako ten druhý a ten vyšší vystúpil neskoršie* (verš 3).

Na scénu dejín neskôr vystúpil kozol z kôz a zlomil baranovi oba rohy (verše 5-7). Kozol mal značný roh medzi svojimi očami, stal sa náramne veľkým, ale keď zmocnel, zlomený bol jeho veľký roh (verš 8) a na jeho mieste vyrástli štyri iné rohy (verš 8). Z jedného týchto štyroch iných rohov vyrástol malý roh, ktorý sa stal príliš veľkým smerom na juh, východ a smerom ku Krásnej zemi (verš 9). Tento malý roh veľmi zmohutnel:

10 *Zmohutnel až po nebeské vojsko a zvrhol niektorých z toho vojska na zem i niektoré z hviezd a pošliapal ich.*

11 *Áno, zmohutnel tak, že sa odvážil až po knieža toho vojska, a od neho bola odňatá ustavičná obeť, a zvrhnutý bol príbytok jeho svätyne.*

12 *A roh si dal vojsko proti ustavičnej obeti v neprávosti a hodil pravdu na zem a robil, čo chcel, a darilo sa mu*.

Daniel bol akoby súčasťou svojho vlastného videnia spolu s inými, ktorí videli tiež to, čo on a zhovárali sa jeden z druhým:

13 *A počul som hovoriť jedného svätého, a riekol jeden iný svätý istému, tomu, ktorý to hovoril: Dokedy ide to videnie o ustavičnej obeti a o tej pustošiacej neprávosti, dokedy budú vydané i svätyňa i vojsko na pošliapanie?*

14 *A povedal mi: Až bude dva tisíce tristokrát večer a ráno, potom bude ospravedlnená svätyňa*.

Údaj o dĺžke trvania pustošiacej neprávosti umožňuje určiť dobu, kedy sa toto Danielovo videnie naplnilo. Daniel sa snažil tomu všetkému porozumieť. Vtedy sa mu zjavil niekto na pohľad ako muž a ten požiadal Gabriela, aby Danielovi vyložil videnie (15-18).

Gabrielov výklad Danielovho videnia

Daniel mal videnie, ale vyložil mu ho osobne anjel Gabriel na pokyn niekoho, ktorý bol na pohľad ako muž (verše 15-16):

17 *Vtedy prišiel ta vedľa, kde som stál a keď prišiel, zhrozil som sa a padol som na svoju tvár. A povedal mi: Rozumej, synu človeka, lebo videnie sa vzťahuje na čas konca.*

19 *A povedal: Hľa, oznámim ti to, čo bude po tom hneve, lebo na určený čas bude koniec.*

20 *Baran, ktorého si videl, ktorý to mal tie dva rohy, sú králi Médov a Peržanov.*

21 *A kozol, ten chlpatý, je grécky kráľ, a veľký roh, ktorý bol medzi jeho očami, je prvý kráľ.*

22 *A to, že bol roh zlomený, a že štyri iné rohy povstali miesto neho, znamená, že z toho istého národa povstane štvoro kráľovstiev, ale už nie v jeho sile.*

23 *A na konci času ich kráľovstva, keď dokonajú tí neprávostníci, povstane tvrdý kráľ nestudatý a pritom chytrý, ktorý bude rozumieť záhadným veciam.*

24 *A jeho sila zmocnie, ale nie jeho vlastnou silou, a bude hubiť na podiv, a šťastne sa mu povedie, a vykoná všetko a zahubí mocných i ľud svätých.*

25 *Pre jeho rozum bude sa mu dariť lesť v jeho ruke, a zvelebí seba vo svojom srdci a že bude ubezpečený v pokoji, zahubí mnohých, ba ešte i na Knieža kniežat povstane, ale bude skrúšený, pretože nebude ruky, ktorá by mu pomohla.*

26 *A videnie večera a rána, o ktorom bolo povedané, je pravda. A ty zavri videnie, lebo sa vzťahuje na dobu o mnoho dní*

Porozumenie videniu a výkladu

Skupiny starozákonných proroctiev

Starozákonné proroctvá z hľadiska doby, na ktorú sa vzťahujú, môžeme roztriediť do týchto skupín:

1. *Proroctvá týkajúce sa iba starozákonnej doby.* Starozákonná doba je už minulosťou a tieto proroctvá sa už naplnili. Takými boli, napríklad, proroctvá o sedemdesiatročnom babylonskom zajatí.

2. *Proroctvá tykajúce sa poslednej (budúcej) doby.* Tieto proroctvá sú vecou budúcnosti, ich naplnenie je ešte len pred nami. Tieto proroctvá majú dva aspekty, dve stránky. Jeden aspekt toho istého proroctva hovorí o *utrpení Božieho ľudu* a druhý aspekt hovorí o *vyslobodení Božieho ľudu* z tohto utrpenia. Takým je, napríklad, proroctvo o *dni Hospodinovom*, resp. *dni Pánovom*.

3. *Proroctvá vzťahujúce sa na minulú dobu a súčasne aj na čas konca (na čas skonania sveta, na dobu budúcu)*. Proroctvo (videnie) tejto skupiny má dva významy, súčasne prináša *dve posolstvá*. *Primárne* sa týka starozákonnej doby (*primárne posolstvo, jeden význam*) a *súčasne s tým* oznamuje aj posolstvo týkajúce sa konca časov, poslednej doby (*eschatologické posolstvo, druhý význam*). Takým je, napríklad, Danielovo videnie zapísané v 8. kapitole knihy Daniel o Antiochovi IV. Epifanovi. Antiochus je už historickou (minulou) postavou. Bol živým predobrazom budúceho Antikrista. Tiež aj Danielovo proroctvo z 9. kapitoly o 70. týždeň-rokoch vzhľadom na Izrael a mesto Jeruzalem (Daniel 9:24).

4. *Proroctvá o Mesiášovi.* Časť týchto starozákonných proroctiev sa už naplnila v prvom príchode Pána Ježiša Krista a časť z nich sa naplní v jeho druhom príchode, ktorý je ešte len pred nami.

Viac o proroctvách v článku: *Proroctvo – všeobecná charakteristika*.

Posolstvo videnia vzťahujúce sa na starozákonnú dobu

Predpovedané udalosti, ktoré sa už udiali

Videnie z veršov 3-4:

Daniel videl barana, ktorý mal dva rohy:

3 …*videl som a hľa, jeden baran stál pred potokom a mal dva rohy. A rohy boli vysoké, a jeden bol vyšší ako ten druhý, a ten vyšší vystúpil neskoršie*.

4 *Videl som barana, že drgal oproti moru, na západ, na sever a na juh, a niktoré zviera neobstálo pred ním, ani nebolo nikoho, kto by bol mohol vytrhnúť z jeho moci, a robil, čo chcel, a stal sa veľkým*.

Výklad:

20 *Baran, ktorého si videl, ktorý to mal tie dva rohy, sú králi Médov a Peržanov*.

Naplnenie:

Vedľa seba existovali dve kráľovstvá – kráľovstvo Médov a Peržanov. Perzia bola podriadená Médsku a Kýros II. bol vládcom jednej oblasti v Perzii. V roku 559 sa stal vládcom celej Perzie. Bol pritom stále vazalom médskeho kráľa. V roku 550 pred Kr. Perzia pod Kýrovým vedením povstala a ovládla Médsko. Kýros pripojil Médov k Peržanom a vznikla Perzská ríša. Médovia neboli úplne potlačení, mali v novovzniknutej ríši svoje zastúpenie aj vo vládnych funkciách a dôležitosť.

Daniel videl, že baran mal stále dva rohy, len jeden z nich bol vyšší a vystúpil neskoršie, a tým vyšším rohom bol kráľ Kýros II. Veľký. Vyšší roh sa stal kráľom celej novovzniknutej Perzskej ríši (v roku 550) a bol ním až do svojej smrti v roku 530 pred Kr.

Kýros v roku 546 ovládol Lýdiu (územie v Malej Ázii, dnešné Turecko) a roku 539 Babylonskú ríšu. Ovládol celú Mezopotámiu, územia dnešného Iraku a Sýrie. Ovládal územie dnešného Afganistanu, časti Kaukazu a územia až po Indus (rieka v Indii). Pod jeho vládu sa dostali aj grécke mestá v Malej Ázii. To je naplnenie videnia z verša 3 o dvoch rohoch barana: *rohy boli vysoké, a jeden bol vyšší ako ten druhý, a ten vyšší vystúpil neskoršie* a verša 4 o rozľahlosti Perzskej ríše. Perzská ríša existovala do roku 330 pred Kr.

Videnie z verša 5 až prvej časti verša 8:

5 *A ja som pozoroval a hľa, kozol z kôz prichádzal od západu na tvár celej zeme, a nikto sa ho nedotýkal na zemi. A kozol mal značný roh medzi svojimi očami.*

6 *Prišiel až k baranovi, ktorý to mal tie dva rohy, ktorého som bol videl stáť pred potokom, a bežal k nemu v prchlivosti svojej sily.*

7 *A videl som ho, že dospel až po bok k samému baranovi a rozľútiac sa na neho uderil barana a polámal oba jeho rohy, a nebolo v baranovi sily, aby bol mohol obstáť pred ním, hodil ho na zem a pošliapal ho, ani nemal baran nikoho, kto by ho bol vytrhol z jeho moci.*

8 *A kozol sa stal náramne veľkým…*

Výklad:

21 *A kozol, ten chlpatý, je grécky kráľ, a veľký roh, ktorý bol medzi jeho očami, je prvý kráľ.*

Naplnenie:

Po Perzskej ríši sa celosvetovou ríšou stala Grécka ríša. Macedónsko, susediace s Gréckom, bolo pred rokom 359 pred Kr. slabé a nedôležité kráľovstvo. Filip II., ktorý sa stal v roku 359 jeho kráľom, ho zorganizoval a Macedónsko sa v gréckom prostredí stalo silným a dominantným. Filip II. zomrel v roku 336. Kráľom po ňom sa v tom istom roku stal jeho syn Alexander Veľký.

Alexander bol zvolený za veliteľa spojených macedónsko-gréckych vojenských síl v boji proti Perzskej ríši. V roku 334 pred Kr. začal ťaženie proti Perzii. Po víťazstvách nad perzským kráľom Dáriom III. v roku 330 pred Kr. ovládol už celé obrovské územia Perzskej ríše. Bolo to územie od Grécka a Macedónie cez Egypt a Blízky východ až po rieku Indus v Indii. Perzská ríša tým zanikla a celosvetovou sa stala Grécka ríša.

Za zánik Perzskej ríše a počiatok celosvetovej vlády Gréckej ríše sa považuje rok 330 pred Kr. Historicky sa videnie z prvej časti verša 8 a verša 21 o veľkom rohu chlpatého kozla naplnilo cez Alexandra Veľkého.

Videnie z druhej časti verša 8:

8 … *zlomený bol jeho veľký roh, a na jeho miesto vystúpili značné štyri iné rohy vo štyri vetry nebies.*

Výklad:

22 *A to, že bol roh zlomený, a že štyri iné rohy povstali miesto neho, znamená, že z toho istého národa povstane štvoro kráľovstiev, ale už nie v jeho sile.*

Naplnenie:

Alexander Veľký náhle onemocnel a nemoci aj podľahol. Zomrel v Babylone v roku 323 pred Kr. Jeho smrťou sa Grécka ríša v nasledujúcich dvadsiatich rokoch rozpadla na štyri menšie následnícke, ale stále grécke ríše (diadochie), v ktorých sa kráľmi stali Alexandrovi velitelia vojska a jeho druhovia. Tak vznikli ríše: 1. Seleukova ríša; 2. Ptolemajova ríša v Egypte (hovorilo sa jej aj grécky Egypt); 3. Kassandrova ríša, čo bolo pôvodné územie Grécka; 4. Lysimachova ríša(čo bolo územie Trácie; v súčasnosti je to časť južného Bulharska, severovýchodného Grécka a časť Turecka). Boli to štyri rozličné ríše, ale stále grécka kultúra a grécka nadvláda nad svetom. Tieto ríše postupne dobyli a ovládli Rimania. Poslednou zaniknutou bola Ptolemajova diodachia, ktorú v roku 31 pred Kr. porazil rímsky vojvodca Gaius Julius Octavianus, ktorý sa v roku 27 stal prvým rímskym cisárov s menom Augustus. Celosvetovým vládcom sa na dlhé roky stala Rímska ríša.

Videnie z veršov 9-14:

9 *Z jedného z nich vyšiel jeden malý roh a stal sa až príliš veľkým smerom k poludniu a k východu a ku Krásnej zemi* [A].

10 *Zmohutnel až po nebeské vojsko a zvrhol niektorých z toho vojska na zem i niektoré z hviezd a pošliapal ich.*

11 *Áno, zmohutnel tak, že sa odvážil až po knieža toho vojska, a od neho bola odňatá ustavičná obeť, a zvrhnutý bol príbytok jeho svätyne.*

12 *A roh si dal vojsko proti ustavičnej obeti v neprávosti a hodil pravdu na zem a robil, čo chcel, a darilo sa mu.*

13 *A počul som hovoriť jedného svätého, a riekol jeden iný svätý istému, tomu, ktorý to hovoril: Dokedy ide to videnie o ustavičnej obeti a o tej pustošiacej neprávosti, dokedy budú vydané i svätyňa i vojsko na pošliapanie?*

14 *A povedal mi: Až bude dva tisíce tristokrát večer a ráno, potom bude ospravedlnená svätyňa.*

Danielovo videnie je v týchto veršoch zapísané najpodrobnejšie. Táto časť videnia je primárnym posolstvom týkajúcim sa udalostí starozákonnej doby. Je však aj posolstvom týkajúcim sa udalostí posledných časov, teda našej budúcnosti – je aj eschatologickým posolstvom. Primárne sa týka doby vlády Seleukovej diadochie rokov 170 až 164 pred Kr. Udalosti tejto doby sú pre nás už minulosťou, majú však, ako uvádzame nižšie, aj eschatologický význam.

Táto časť videnia je v istom zmysle podobná videniu zo siedmej kapitoly. Aj tu ide o štyri kráľovstvá. V siedmej sú to štyri zvieratá, ktoré predstavujú štyri kráľovstvá a v tejto ôsmej sú to štyri rohy, ktorý vystúpili namiesto veľkého rohu na hlave chlpatého kozla a predstavujú jeho štyri nástupnícke ríše, diadochie. Z jedného z týchto štyroch rohov vyrástol malý roh, ktorý sa stal až príliš veľkým (verš 9).

V siedmej aj v ôsmej kapitole vystupuje malý roh. V oboch malé rohy predstavujú kráľov. Ide však o dva rozličné rohy a o dvoch rozličných kráľov.

V siedmej kapitole malý roh vystúpil **medzi ostatnými rohmi** (7:8), zatiaľ čo v ôsmej vystúpil **z jedného z tých štyroch iných rohov** na hlave chlpatého kozla (verš 8:9). Koho predstavuje malý roh v siedmej kapitoly sme vysvetlili v predchádzajúcom druhom diely. Koho predstavuje malý roh vo verši 9 tejto kapitoly, vysvetlíme v texte nižšie. Predložíme tiež aj vysvetlenie a naplnenie oboch posolstiev tohto Danielovho videnia.

Kráľovstvá v siedmej kapitole sú obrazne predstavené štyrmi zvieratami a v ôsmej kapitole štyrmi rohami na hlave chlpatého kozla. Kráľovstvo malého rohu v siedmej kapitole existuje súčasne s inými, zrejme menšími kráľovstvami, predstavenými tromi zvieratami a majú eschatologický význam. Kráľovstvo malého rohu v ôsmej kapitole existuje tiež súčasne s inými troma kráľovstvami obrazne predstavenými tromi inými rohmi. Otázku, či aj tri diadochie (Ptolrmajová, Kasandrová a Lysimachová) majú eschatologický význam, nechávane otvorenú.

Naplnenie videnia z veršov 9-14:

Zápis videnia vo veršoch 9 až 14 ohlasuje udalosti, ktoré sa už udiali, pre nás sú už minulosťou. Z histórie už vieme, že z tých štyroch následníckych ríš najsilnejšou a územím najrozsiahlejšou bola Seleuková ríša, Seleuková diadochia.

Seleuková ríša vznikla v roku 312 po Kr., keď sa jeden z Alexanfrových generálov, Seleukos I. Nikator, ustanovil za vládcu Babylona.
(V predchádzajúcich rokoch – od roku 323 –, bol len jej povereným správcom)
Ríša Seleukovcov v čase svojej najväčšej slávy a rozmachu sa rozkladala od územia Malej Ázie (dnešné Turecko), cez Sýriu, Babylonu, Perziu až k údoliu rieky Indus. Dočasne do ríše patrilo aj územia Fenície a Palestíny. Seleuková ríša zanikla, keď ju rímsky vojvodca Gnaeus Pompeius Magnus (Veľký) **v roku 63 pred Kr., ako provinciu Sýria, pripojil k Rímskej republike.** [B)]

Na čele Seleukovej ríše sa vystriedali viacerí vládcovia. Danielovo videnie vo veršoch 9 až 14 opisuje dobu vlády jedného z nich, vládu Antiochusa IV. Epifana. Je to malý roh z verša 9, ktorý vyrástol z jedného z tých iných štyroch rohov (verš 8).

Antiochus IV. Epifanes (*asi 215 – †december 164 pred Kr.) bol spoluvládcom Seleukovej ríše od roku 175 až od roku 170. V tomto roku bol zavraždený jeho spoluvládca a Antiochus IV. sa stal jediným vládcom Seleukovej ríše až do svojej smrti, do roku 164 pred Kr. Vynakladal veľké úsilie na helenizáciu (pogréčtenie) podrobených území.

Izrael sa nachádzal medzi Seleukovou a Ptolemajovou ríšou. Seleukovci aj Ptolemajovci rešpektovali židovskú kultúru, náboženstvo a tradície. Táto politika bola drasticky zvrátená Antiochom IV. Podľa svetských historických zdrojov asi v roku 171 pred Kr. zosadil dovtedajšieho veľkňaza Jasona a nahradil ho Menelaom. Janson musel z Jeruzalema utiecť. To už bol priamy zásah do Bohom stanoveného bohoslužobného poriadku pre Izrael.

V roku 168, keď Antiochus bojoval so svojím vojskom v Egypte, v Judei sa

rozšírili fámy, že bol zabitý. Jason zhromaždil vojakov a zaútočil na Jeruzalem. Jasonovým zámerom bolo znovu prevziať úrad veľkňaza. Menela bol nútený utiecť z Jeruzalema.

Antiochus ale ešte žil a to, že Židia odmietli jeho vyvoleného veľkňaza považoval za vzburu proti svojej vláde. Vrátil Menela do úradu veľkňaza a pozabíjal desaťtisíce Židov Jeruzalema a jeho okolia.

Po znovu dosadení Menela Antiochus IV. vydal dekréty, ktorými zakázal židovské náboženské obrady a tradície – zakázal obriezku, svätenie soboty a ustavičnú obeť. Chrám v Jeruzaleme bol násilne zmenený na grécko-židovský kult, ktorý zahŕňal aj uctievanie gréckeho boha Zeusaa v chráme obetoval prasa. Jeruzalem a chrám bol podriadený priamo seleukovskej vojenskej kontrole.

Ako reakcia na znesvätenie chrámu a všetky Antiochove praktiky, došlo v roku 167 pred Kr. k povstaniu Makabejcov. Začiatok povstania sa spája s kňazom Matatiášom, ktorý odmietol priniesť pohanskú obeť a zabil kráľovho úradníka. Po jeho smrti v roku 166 povstanie viedol jeho syn Júda Makabejský. Pod jeho vedením bol Jeruzalem v decembri roku 164 dobytý, chrám očistený a znova posvätený.

Toto je historické naplnenie videnia veršov 9-12. Videnie zapísané v týchto veršoch sa naplnilo do bodky v rokoch 171-164 pred Kr, v dobe vlády Antiocha IV.

Verše 13-14 poskytujú dôležitý časový údaj trvania neprávostí páchaných na izraelskom národe a Božom chráme v Jeruzaleme. Hovorí sa v nich, že všetko toto *o ustavičnej obeti a o tej pustošiacej neprávosti, dokedy budú vydané i svätyňa i vojsko na pošliapanie* bude trvať *dva tisíce tristokrát večer a ráno, potom bude ospravedlnená svätyňa*. Doba2 300 dní je 6 rokov 4 mesiace a 20 dní. [c)]

Nepoznáme celkom presný dátum, deň, v ktorom Antiochus IV. odstránil veľkňaza Jansona a nahradil ho Menelaom, ani deň, v ktorom sa presne stal jediným vládcom diadochie, ale 6 rokov 4 mesiace a 20 dní dobre zapadá do obdobia odstránenia veľkňaza Jansona (rok 171) a očistenia a znova posvätenia jeruzalemského chrámu v decembri 164 pred Kr. A zhoduje sa s dobou Antiochovej vlády ako jediného vládcu Seleukovej ríše.

Aj z tohto Danielovho proroctva vidíme, ako sa do bodky napĺňajú proroctvá Božích prorokov. Udalosti zaznamenané svetskými historikmi o vláde a aktivitách Atiocha IV. Epifana sa obsahovo úplne – a číselne tiež –, preukázateľne zhodujú s Danielovým proroctvom, keď si pritom uvedomíme, že zaručene presný je len biblický údaj 2 300 dní.

Posolstvo videnia vzťahujúce sa na čas konca

Eschatologické posolstvo

Udalosti, ktoré sú ešte len pred nami

*Výklad a naplnenie **eschatologického posolstva** videnia z veršov 9-14:*

Výklad:

23 *A na konci času ich kráľovstva, keď dokonajú tí neprávostníci, povstane tvrdý kráľ nestudatý a pritom chytrý, ktorý bude rozumieť záhadným veciam.*

24 *A jeho sila zmocnie, ale nie jeho vlastnou silou, a bude hubiť na podiv, a šťastne sa mu povedie, a vykoná všetko a zahubí mocných i ľud svätých.*

25 *Pre jeho rozum bude sa mu dariť lesť v jeho ruke, a zvelebí seba vo svojom srdci a že bude ubezpečený v pokoji, zahubí mnohých, ba ešte i na Knieža kniežat povstane, ale bude skrúšený, pretože nebude ruky, ktorá by mu pomohla.*

Naplnenie:

Prvé, čo Gabriel Danielovi oznámil bolo, že celé toto proroctvo sa týka času konca, poslednej doby! (verš 17) Časom konca, alebo poslednou dobou sa rozumie doba skonania sveta, čiže doba, v ktorej zaniknú všetky zemské ríše (kráľovstva, štáty) a na zemi zavládne nebeské kráľovstvo. Aj keď hovoríme o dvoch posolstvách, dvoch stránkach tohto videnia – ako ich toto proroctvo aj obsahuje -, v podstate obe pre nás dnes majú význam vzťahom na čas konca.

Prvé posolstvo videnia (9-14) sa už naplnilo. Stotožňujeme sa so všeobecne prijatým názorom, že malý roh z verša 9 je predobrazom Antiochusa IV. Epifana, ktorý pre nás je už minulým živým predobrazom budúceho skutočného Antikrista. Ide o toho istého Antikrist, ktorý je v siedmej kapitole predstavený ako malý roh vo verši 7:8. Antiochus IV. Epifanes je predobrazom skutočného Antikrista, ktorý bude svetovládcom na konci časov. Antiochus IV. Epifanes je *antikrist* s malým „a“ a zdá sa, že je prvým z celej rady nasledujúcich *antikristov*, akými boli aj niektorí rímsky cisári, ako Caligula, Nero a po nich aj iní v doterajšej histórii ľudstva vrátane dnešných dní. Jedna z charakteristickým vlastností týchto antikristov je, že sa správajú nepredvídateľne, ako šialení, pomätení. Napríklad:

Antiochus IV. si sám pridal prídomok *Epifanés* v zmysle: „zjavený boh“. Jeho spôsoby, excentrické správanie, neočakávané interakcie v rozdávaní darov a na druhej strane bezohľadnosť, brutalita, krutosť, nepredvídateľné správanie, viedli jeho odporcov k tomu, aby ho nazvali *Epimanes* („pomätený“, „šialený“), čo je slovná hračka s jeho vlastným pomenovaním *Epifanes.*

Sme si istí, že doslovný výklad videnia zapísaný vo veršoch 23 až 25 nepoukazuje na Antiocha IV. Epifama, ale na skutočného budúceho Antikrista.

Verš 23 je prechodom od minulej doby, k budúcej dobe na konci časov; od predobrazu k budúcej realite; od antikrista k Antikristovi. Pojednanie o Antikristovi (s veľkým „A“) predložíme v ďalších dieloch. Tu len uvedieme dôvody, prečo sme presvedčení, že výklad veršov 23 – 25 sa vzťahuje na Antikrista.

Verše 23-25 nás prenášajú do posledných časov, do tej istej doby, ako videnie štyroch zvierat zo siedmej kapitoly. Keď zaniknú všetky štyri diadochie (verš 23) povstane kráľ, ktorého charakteristika uvedená v týchto veršoch sa už nijako nedá vztiahnuť na Antiocha Epifana a Seleukovú diadochiu, lebo Antiochus IV. Epifanes už zomrel a všetky diadocie už zanikli. A tiež aj to, že Antiochus IV. nedostal vládu nadprirodzene, ale si ju uzurpoval vlastnou silou.

Kráľ, o ktorom Gabriel hovorí, má povstať až sa skončí vláda štyroch diadochií, ale jeho charakteristika sa nedá vztiahnuť ani na jedného z cisárov Rímskej ríše, ktorá bezprostredne nasledovala po Gréckej ríši (jej diadochiách). A napríklad tiež aj preto, lebo rímski cisári ponechávali podrobeným národom ich vlastné náboženstvá. Nevnucovali im rímske náboženstvo a rímske božstvá – a to je dôležitý prvok pre výklad tohto videnia. Už charakteristika tohto kráľa poukazuje na to, že to bude neobvyklý kráľ, ktorý bude rozumieť záhadným (neviditeľným, nadprirodzeným) veciam. Takého kráľa Písmo zjavuje len v osobe Antikrista, vládcu poslednej zemskej celosvetovej ríše. Na neho poukazujú aj verše 24 a 25. A tiež malý roh zo siedmej kapitoly, verš 7:8. (Podrobnejšie uvedieme v ďalších dieloch)

Zhrnutie

Danielovo prorocké videnie z tejto ôsmej kapitoly prináša posolstvo o posledných časoch v dvoch pohľadoch. V primárnom pohľade vidíme Antiocha IV. Epifana a jeho vládu v rokoch 171/170 až 164 pred Kr. V eschatologickom pohľade vidíme Antikrista a jeho celosvetovú ríšu na konci časov. Antiochus IV. Epifanes je antikrist rokov 170 až 164 pred Kr. a je živým predobrazom Antikrista posledných časov, ktorý bude skutočným a bezohľadným svetovládcom v dobe posledného Danielovho sedemročného týždeň-roka. V Antiochovi IV. si ľudstvo ako predkrm mohlo užiť a vychutnať budúceho skutočného Antikrista a jeho vládu na konci časov.

Poznámky

A) Výraz ***Krásna zem*** je pomenovanie územia, ktoré Hospodin dal synom Izraelovým. V 5. knihe Mojžišovej, v Knihe Józuovej i Jeremiášovej je slovo *krásna* v tvare prídavného mena. V knihe Daniel 8:9, 11:16, 41 je tento výraz pomenovaním, vlastným menom krajiny, vlasti izraelského národa.

B) Založenie Ríma: Podľa rímskej tradície bolo mesto Rome založené **21. apríla 753 pred Kr. Z**akladateľmi mali byť legendárni bratia Romulus a Remus.

V roku 510 pred Kr. vznikla Rímska republika.

V roku 27 pred Kr. bol Gaius Octavianus senátom vyhlásený za prvého rímskeho cisára pod menom Augustus. Tým oficiálne vzniklo Rímske cisárstvo (Rímska ríša), aj keď faktickým svetovládcom sa Rím stal už v roku 31 pred Kr. zánikom poslednej diadochie, ktorou bol Ptolemajov grécky Egypt.

C) Tu sme pri výpočte počítali s rokom, ktorý má 360 dní, ako to Daniel uvádza v 12. kapitole.